

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1996-1997

18 OCTOBRE 1996

Proposition de loi modifiant les articles 383 et 391 du Code judiciaire, relatifs à la retraite, la pension et l'éméritat des magistrats

(Déposée par M. Coveliers et Mme Leduc)

DÉVELOPPEMENTS

L'ordre social belge connaît une série de seuils d'âge auxquels sont attachées des conséquences diverses.

Ainsi chaque adolescent est-il présumé devenir adulte à l'âge de 18 ans et un juriste ne peut-il devenir juge à part entière avant son 30e anniversaire.

Appliqués individuellement à chaque citoyen, ces seuils sont évidemment contestables. Bien avant leur majorité, certains jeunes témoignent d'une conduite de vie qui permet de les qualifier d'«adultes», alors que d'autres ne parviendront au même degré de maturité que bien plus tard, voire jamais !

Le début de la majorité n'en est pas moins fixé au même âge pour tous. Toute société a besoin d'un certain nombre de conventions claires et transparentes, que chacun se doit dès lors de respecter.

Il en va de même pour la fin de la carrière, dans le secteur privé comme dans l'administration, laquelle est fixée à 65 ans pour tous.

Par nécessité économique, on a même adopté des systèmes de prépension ou de pension anticipée qui ont pour effet d'abaisser l'âge de la pension.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1996-1997

18 OKTOBER 1996

Wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 383 en 391 van het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de inruststelling, pensionering en emeritaat van magistraten

(Ingediend door de heer Coveliers en Mevr. Leduc)

TOELICHTING

Het Belgische maatschappelijke systeem kent een aantal leeftijdsgrenzen waaraan verschillende gevolgen verbonden zijn.

Iedere adolescent wordt geacht op zijn achttiende levensjaar volwassen te zijn, een jurist kan slechts volwaardig rechter zijn vanaf zijn dertigste verjaardag.

Uiteraard is die grens, wanneer zij op iedere individuele burger wordt toegepast, betwistbaar; sommige jongeren beschikken reeds geruime tijd vóór hun meerderjarigheid over een levenshouding die hen in feite als «volwassenen» kan laten kwalificeren, anderen zullen slechts veel later deze geestesrijpheid bereiken, sommigen... wellicht nooit !

Toch geldt voor allen dezelfde begindatum voor de meerderjarigheid. Een gemeenschap heeft bepaalde duidelijke, transparante afspraken nodig, zodat iedereen zich daaraan kan houden.

Ook de beëindiging van een loopbaan, het zij in de privé-sector of in de administratie, is voor een ieder op 65 jaar vastgelegd.

De economische noodzaak zorgt zelfs voor een verlaging van de pensioenleeftijd via enkele systemen van vervroegd en/of brugpensioen.

Les membres de certains corps, telles l'armée et la gendarmerie, partent à la retraite relativement tôt.

Seule la magistrature fait exception à la règle. En vertu de l'article 383 du Code judiciaire, les magistrats de la Cour de cassation exercent leurs fonctions jusqu'à l'âge de 70 ans et les membres des autres juridictions jusqu'à l'âge de 67 ans.

L'article 10 de la Constitution consacre le principe de non-discrimination, en vertu duquel les Belges sont égaux devant la loi.

Il convient de se demander s'il existe des raisons objectives de fixer pour les magistrats un âge de la pension différent de celui des fonctionnaires et des travailleurs salariés.

Il ne semble pas y avoir à cela de raisons objectives. On peut difficilement invoquer l'argument de l'expérience, puisque celui-ci vaut tout autant, par exemple, pour les professeurs d'université, qui sont pourtant soumis à la retraite généralisée à 65 ans.

Outre l'absence de raisons objectives, cette limite d'âge élevée risque de nuire à un bon contact avec la société, c'est-à-dire de couper les magistrats de la réalité.

Il nous paraît opportun de fixer l'âge généralisé de la retraite à 65 ans pour les magistrats également.

Il ne fait pas de doute qu'après leur 65e anniversaire de nombreux magistrats pourront continuer à faire œuvre particulièrement utile par le biais d'articles scientifiques, d'études, d'exposés lors de congrès, etc., transmettant ainsi à leurs successeurs une somme de sagesse accumulée. La mesure proposée aura aussi pour effet d'accélérer la rotation du personnel au sein de l'appareil judiciaire, contribuant par là à l'adapter mieux aux besoins de la société.

Par ailleurs, nombre de jeunes juristes chômeurs ou quasi-chômeurs pourront ainsi trouver plus rapidement un travail mieux approprié.

*
* *

Bepaalde korpsen zoals leger en rijkswacht, kennen een vrij vroege opruststelling.

Enkel de magistratuur vormt een uitzondering op deze regel. Volgens artikel 383 van het Gerechtelijk Wetboek behouden de magistraten van het Hof van Cassatie hun ambt tot hun 70e verjaardag, de leden van de overige rechtscolleges totdat zij 67 jaar worden.

Artikel 10 van de Grondwet huldigt het non-discriminatiebeginsel: «De Belgen zijn gelijk voor de wet».

Er dient nagegaan te worden in hoeverre er objectieve redenen bestaan om de pensioenleeftijd van magistraten anders te bepalen dan voor andere ambtenaren en werknemers.

Die objectieve redenen lijken niet aanwezig. Het bezit van ervaring kan moeilijkerwijze worden ingeroepen, aangezien dit argument evenzeer geldt voor bv. hoogleraren, welke nochtans de algemene pensioenleeftijd van 65 jaar kennen.

Niet alleen ontbreken objectieve redenen, bovendien bestaat het gevaar dat deze gevorderde leeftijd aanleiding kan geven tot een minder geslaagd contact met de maatschappij, m.a.w. wereldvreemdheid.

Het lijkt ons aangewezen de algemene pensioengerechtigde leeftijd ook voor magistraten op 65 jaar te brengen.

Ongetwijfeld zullen vele magistraten na hun 65e verjaardag nog bijzonder nuttig werk kunnen leveren via wetenschappelijke bijdragen, studies, congresreferaten en dies meer. Op deze manier kunnen zij de opgedane wijsheid overdragen aan hun opvolgers. Meteen zal echter ook de doorstroming binnen het gerechtelijk apparaat versnellen, hetgeen de aanpassing aan de noden van de maatschappij zal ten goede komen.

Heel wat jonge mensen, thans werkloze of quasi-werkloze juristen, zullen bovendien sneller en aangepaster werk vinden.

Hugo COVELIERS.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

L'article 383 du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante :

«*Art. 383.* — Les magistrats de l'ordre judiciaire cessent d'exercer leurs fonctions et sont admis à la retraite lorsqu'ils ont atteint l'âge de 65 ans, ou lorsqu'une infirmité grave et permanente ne leur permet plus de remplir convenablement leurs fonctions.»

Art. 3

À l'article 391 du même Code, les mots «trente années de service» sont remplacés par les mots «vingt-cinq années de service».

Art. 4

L'article 391 du même Code est complété par une disposition transitoire, rédigée comme suit :

«*Disposition transitoire.*

Les magistrats de l'ordre judiciaire qui, à la date de l'entrée en vigueur de la présente loi, sont âgés de plus de 65 ans, cessent d'exercer leurs fonctions au plus tard le premier jour du mois qui suit celui de la publication de la présente loi au *Moniteur belge*.»

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 383 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen als volgt :

«*Art. 383.* — De magistraten van de rechterlijke orde houden op hun ambt uit te oefenen en worden in rust gesteld bij het bereiken van de leeftijd van 65 jaar, of wanneer zij wegens een ernstige en blijvende gebrekkigheid niet langer in staat zijn hun ambt naar behoren te vervullen.»

Art. 3

In artikel 391 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «dertig jaren dienst» vervangen door de woorden «vijfentwintig jaren dienst».

Art. 4

Artikel 391 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met een overgangsbepaling luidende :

«*Overgangsbepaling.*

De magistraten van de rechterlijke orde die bij de inwerkingtreding van deze wet ouder zijn dan 65 jaar houden op hun ambt uit te oefenen uiterlijk de eerste dag van de eerste maand volgend op de bekendmaking van deze wet in het *Belgisch Staatsblad*.»

Hugo COVELIERS.
Jeannine LEDUC.